

AZ ELSŐ MAGYAR SZENT CSALÁD, SZENT ISTVÁN, SZENT IMRE, BOLDOG GIZELLA ÉLETE ÉS KORA – KÁRPÁT-MEDENCEI TÖRTÉNELMI VERSENY

1. ÍRÁSBELI FORDULÓ

A Lakiteleki Hungarikum Liget, a Lakiteleki Eötvös Iskola és a *Keresztény Élet* szerkesztősége *Az első magyar szent család – Szent István, Szent Imre, Boldog Gizella élete és kora* címmel csapatversenyt hirdet anyaországi és határainkon túl élő (erdélyi, felvidéki, kárpátaljai, délvidéki) általános iskolás (10–15 éves) és középiskolás korú (14–19 éves) fiatalok részére. A vetélkedő témája: az Árpádok kora, különös tekintettel a család és a 10–13. századi magyar történelem szentté és boldoggá avatott alakjaira. Fővédnökeink: Lezsák Sándor, a Magyar Országgyűlés alelnöke és Czoborczy Bence, a *Keresztény Élet* főszerkesztője.

A háromfős csapatok a vetélkedő feladatait kéthetente, a *Keresztény Élet* 2024. február 11. és március 10. közötti számaiban olvashatják. **Az egyes fordulók postára adási határideje a megjelenés dátumát követő 9. nap.**

A három írásbeli forduló alapján a legjobb eredményt elérő csapatokat hívjuk meg a 2024. április 11–13-án megrendezésre kerülő középöntőre és döntőre, a Lakiteleki Hungarikum Ligetbe.

A vetélkedő legeredményesebb csapatai értékes tárgyjutalmakban részesülnek.

Jelentkezni az első forduló megoldásának beküldésével lehet. Nevezési díj nincs. Szeretettel várjuk egyházi és világi iskolák, egyházközségek, hittan csoportok, baráti társaságok csapatait! Egy-egy iskolából, intézményből, közösségből tetszőleges számú csapat indulhat a versenyen. A fordulók feladatlapjai letölthetők a www.keresztenyelet.hu, a www.eovviskola.hu és a www.nepfolakitelek.hu oldalakról is.

A felkészüléshez a következő köteteket ajánljuk:

Árpád-kori legendák és intelmek. Ozirisz Kiadó, Budapest, 2004;

István király emlékezete (szerk.: Király László), Európa Könyvkiadó, Budapest, 1988;

Magyar Zoltán: *Az Árpád-kori szentek legendái.* Kairosz Kiadó, Budapest, 2010;

Puskely Mária: „Virágos kert vala híres Pannónia...” – *Példaképek a magyar múltból.*

X–XVII. század. Ameko Kiadó, Budapest, 1994.

Kérjük, hogy a csapatok válasszanak nevet maguknak, s a megfejtésekkel együtt küldjék el ezt is a Lakiteleki Eötvös Iskola címére: 6065 Lakitelek, Kiss János u. 1. Tüntessék fel az iskola (egyházközség) nevét, a csapattagok és a felnőtt segítő nevét is a válaszlapon, valamint csapatuk vagy felkészítőjük telefonos és internetes elérhetőségét!

További felvilágosítás kérhető a 70/931–7808-as számon Olajos Istvántól.

1. ELŐDEINK A KÁRPÁTOK KARÉJÁBAN

30 pont

„Ébreszd fel alvó nemzeti lelkedet!
Ordítson orkán, jöjjön ezer veszély;
Nem félek. A kürt harsogását
A nyihogó paripák szökését

Bátran vigyázom. Nem sokaság, hanem
Lélek s szabad nép tesz csuda dolgokat.
Ez tette Rómát föld urává,
Ez Marathont s Budavárt híressé.

- a) Ki a költő, mi a vers címe? **1 pont**
b) Ki volt Róma ura, amikor katonái elfoglalták Pannóniát? **1 pont**
c) Írjátok le három, Pannóniából származó vagy pannóniai légiók által trónra emelt császár nevét! **3 pont**
d) Melyik fontos ókori kereskedelmi út vezetett a Dunántúlon át? **1 pont**
e) Melyik híres ókori szent született Pannóniában?
Hol született, melyik állat a jelképe és miért? **4 pont**

„Nagy haragú Etelét, dúlóját annyi hadaknak
Százhalom aljában rejti az érdi határ:
Istenek ostora ő, eljött büntetni világot,
Mint rohanó villám, égete, rombola, tünt.”

- f) Ki az epigramma szerzője? **1 pont**
g) Mely művében írta meg a honfoglalás történetét? **1 pont**
h) Honnan ered a versben említett település neve, hogy hívják ma a várost? **2 pont**
i) Mi a közismert hagyomány Atilla temetésével kapcsolatban? **3 pont**
j) Mi a neve Atilla gyermekeinek? (három nevet kérünk) **3 pont**
k) Hogyan nevezte magát Atilla? **1 pont**

A hunok után 567-ben más nép érkezett a Kárpát-medencébe.

- l) Kik ök, hogy hívták vezérüket? **2 pont**
m) Melyik frank uralkodó győzte le később utódaikat? **1 pont**
n) A korbelti krónika szerint Európa soha nem látott annyi kincset, mint amit az említett uralkodó e nép legyőzése után magával vitt. A pazar gazdagságról tanúskodik egy 1799-es régészeti lelet. Melyik? Ma mely országban van a település, ahol találták, hogyan nevezik azt az ő nyelvükön? Hol őrzik jelenleg a páratlan leletet? **4 pont**
o) A közelmúltban elhunyt nagy tudású régészprofesszorunk kutatásai szerint 670–700 táján már magyarok érkezhettek a Kárpátok tájára. Ki ő, mi elméletének elnevezése? **2 pont**

2. KOMPORSZÁG

18 pont

Magyarországot kelet és nyugat összekötő kapcsként „kompországként” is szokás emlegetni.

- a) Melyik két nagy birodalom próbálta befolyása alá vonni? **2 pont**
b) Kik voltak e birodalmak uralkodói Géza fejedelem és Szent István király életében? **1-1 pont**
c) Becses nyelvemlékünk származik az 1002. esztendő környékéről. Mai tudásunk szerint ez az első fennmaradt oklevél ebből a korból. Milyen nyelven íródott? Kik számára adták ki? Hol őrzik most? **3 pont**
d) Melyik a legrégebb hiteles és egykorú eredetiben fennmaradt nyelvemlékünk? Mikor adták ki? Ki volt akkor a magyar király? **3 pont**

3. AKI NEM HISZI, JÁRJON UTÁNA!

35 pont

Egy-egy nép őstörténetét mitikus homály fedi – a mai ember „regösök csacsogó énekéből mintegy álomban hallaná”. A későbbi korok históriája mégsem érthető e regék nélkül.

a) Mit ábrázol a kép, hogyan kapcsolódik ősaink hitvilágához? **5 pont**

b) Rovással olvashatják a magyar hitvilág alakjainak nevét.

Néhány mondatban magyarázzák meg, hogy kik vagy mik voltak ezek! **2-2 pont**

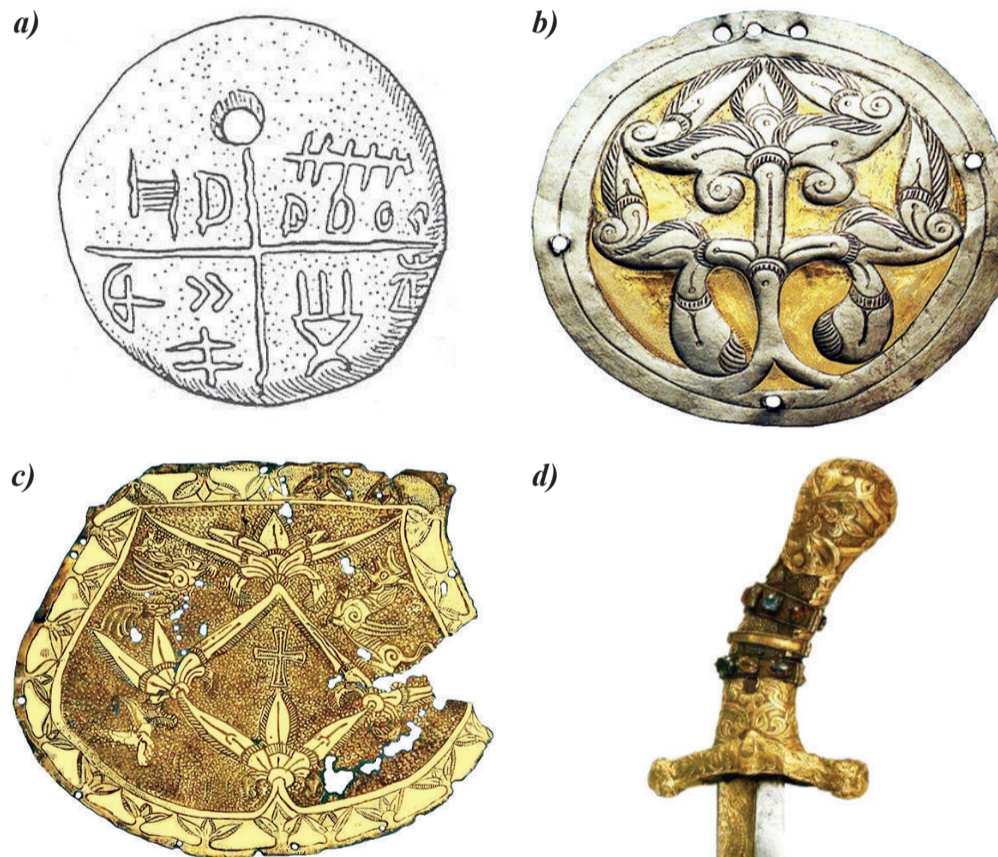
Melyik műből való a feladat szövegében található idézet, ki a szerzője? **2 pont**

ADCIIA ++XO OZH# YCYAPM 9TH9B 4XX4X
DZYIATAZHK ↑THAT AMHMY DCIIAO+AOX DCIIA9I

4. KINCSKERESŐ

12 pont

Nevezetes régészeti leletek fotóit közöljük. Nevezzék meg pontosan a kincseket, s ha tudják, írják le azt is, mire használták ezeket a szép tárgyakat!

5. BRONZBA ÖNTVE, KŐBE, FÁBA FARAGVA

27 pont

A millennium idején hatalmas ünnepsorozat, sok-sok megemlékezés köszöntötte a honfoglalás 1000. évfordulóját. Akkor alakították ki a Hősök tere szoborcsoportjait, s készülöben volt a Parlament épülete.

- a) Milyen magas a Hősök terén álló obeliszk az angyalszoborral? Mit tart az angyal a kezében? Ki alkotta a szobrot? **2 pont**
b) A téren félkörívben magyar királyok, fejedelmek szobrai láthatók. Többeket közülük az idők folyamán politikai okból lecseréltek. Kiket cseréltek le? A jelenlegi alakok közül kik az Árpád-házból valók, kik alkották szobraikat? **2 pont**
c) Az Országház kupolacsarnokában őrzik a magyar koronázási jelvényeket. Sorolják fel ezeket! Közülük melyik nem az Árpádok korában keletkezett? Az egyik jelvényt másutt őrzik. Mi ez, és hol tekinthető meg? **2 pont**
d) Az említett kupolacsarnokban, körben 16 magyar vezér, fejedelem és uralkodó szobrában gyönyörködhetünk. Kik közülük az Árpádok véréből valók? Egyiküknek rajzolják le címerét is! **2 pont**

6. LÉGY TALÁLÉKONY!

15 pont

(AZ ITT FELSOROLTAK KÖZÜL CSAK EGY FELADATOT KELL MEGOLDANI!)

a) Álmodják meg, milyen lehetett Szent István korában egy település templomában az olvasmányos könyv címlapja! Tetszőleges technikával készítsék is el azt!

VAGY

b) Az Időtévő kiküldött tudósítóiként készítsenek beszámolót, riportokat Szent István oltárra emeléséről!

7. NÉVKERESŐ

A betűnégyzet fel és le, balra és jobbra, valamint átlósan is Árpád-kori szentek és boldogok nevét rejti.

a) Keressék meg az elrejtett neveket, s a személyeket állítsák haláluk időpontja szerint növekvő sorrendbe! (Előfordul, hogy egy keresztnév több szent vagy boldog is viselt. Ebben az esetben jelezzék, kire gondoltak! Ha az illető személy adatai bizonytalanok, akkor elég a századot jelölniük.)

1-1 pont + 5 pont

b) A megmaradt betűket összeolvasva egy nagyobb szöveg töredékét kapják. Mi a mű címe, miről szól az idézet után következő szövegrészlet?

2 + 3 pont

B	S	A	Z	E	V	R	G	É	N	R	Y
Á	Z	E	Z	K	Á	M	E	É	P	Ó	R
N	Á	S	T	O	C	É	L	K	I	M	E
F	D	T	O	E	E	S	L	Z	R	Y	I
Y	O	T	E	E	L	A	É	A	O	K	J
B	K	E	S	S	H	É	R	L	S	Á	A
U	Ö	Z	S	É	B	T	T	D	K	S	K
Z	I	R	A	L	Y	O	O	A	A	C	K
Á	K	K	B	E	S	Z	T	R	É	D	R
D	K	O	T	E	B	É	Z	R	E	R	Ó
K	O	N	S	T	A	N	C	I	A	I	M
O	N	Á	A	I	L	I	B	A	M	A	H

8. ZARÁNDOKÚTON – KÖZÉPISKOLÁSOKNAK

15 pont

a) Az Alföld három szomszédos települését keressük, amelyek templomai Szent István, Boldog Gizella és Szent Imre ereklyéjét őrzik. Hol található az ereklyék?

b) A magyar szent család tiszteletére, nemzetünkért, a magyar családokért rendszeres zarándoklatokat szerveznek a három település ereklyéinek felkeresésével. Mikor vannak ezek a zarándoklatok, eddig hány alkalommal szervezték meg azokat?

c) Rajzoljanak térképet az útvonaláról! Tervezzék meg egy rendkívüli, az Önök által választott időben szervezett zarándoklat programját!

9. OLTÁRRA EMELVE

16 pont

A 11. század adta a magyar egyház első szentjeit. Kérdéseink hozzájuk kapcsolódnak.

a) Mikor, melyik uralkodónk idején történtek az első szentté avatások, ki volt ekkor a ténylegesen uralkodó pápa?

3 pont

b) Kiket emeltek ekkor oltárra?

5 pont

c) A legenda szerint az egyik koporsó felnyitása nem sikerült. Hogyan, kinek a tanácsára tudták felnyitni a koporsót?

2 pont

d) Egy szent testrésze is eltűnt ekkor. Ki találta meg, mi ez a testrész, hol őrzik most?

3 pont

e) Az akkor országló királyt mikor, melyik uralkodónk idején avatták szentté? Ki volt akkor a pápa?

3 pont

KÖZÉPISKOLÁSOKNAK: Kik a 11. századból a római katolikus és az ortodox egyház közös magyarországi szentjei? Mikor avatták őket szentté, ki volt abban az esztendőben a római pápa, a konstantinápolyi pátriárka és az esztergomi érsek?

1-1 pont

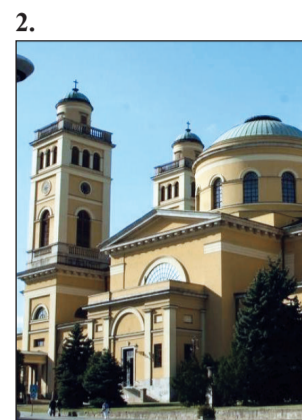
10. ÉRSEKSÉGEK ÉS PÜSPÖKSÉGEK

35 pont

Ebben a feladatban jelenlegi egyházmegyéink székesegyházait láthatják a képeken.

a) Mely képen melyik egyházmegye székesegyháza látható? Ha tudják, írják le első és jelenlegi püspökük (érsekük) nevét!

b) Melyeket alapította ezek közül Szent István?

Képjáték

Kedves Olvasóink számára, akik szívesen fejtenek rejtvényt, de nem játszanak a csapatversenyben, egy képrejtvényt mellékelünk. A megfejtést levelezőlapunkon kérjük beküldeni a megjelenéstől számított 9 napon belül a szerkesztőség címére (Keresztény Élet Szerkesztősége, 1075 Budapest, Károly krt. 1.). A helyes megfejtők között a Szent Maximilian Kiadó könyvjutalmát sorsoljuk ki.

HOL JÁRUNK?

Írják meg nekünk, hol áll, és kinek a tiszteletére szentelték ezt a templomot!